

Эгер са ни ятлани зенгна вич Социальный фондунин кьуллугъчи я лагана, квевай пенсия ва маса социальный пулар перерасчет хьувун патал куь персональный делилар тлалабайтла, абур лугъумир. Дагъустанда авай ОСФР-ди агъалийриз гъич садрани таниш тушир ксариз ва я шаклу номеррай авунвай зенгериз жавабар тагуниз, ахтынбуруз «Госуслуги» сайтдин «хуси кабинетда» гъахун патал пароль, паспортдин делилар, банкдин картадин номер ва адан пин код лугъун тавуниз эверзава.

ЩИШ ДУЬНЬЯ

Ахтынская районная общественно-политическая газета

“НОВЫЙ МИР”

1928-йисалай акъатзава. №20 (8987) арбе, 14-май, 2025-йис.

Къимет 10 манат 12+

ЧЕХИ ГЪАЛИБВИЛИН 80 ЙИС!

Бубайрин вилик чун буржлу я

Д. ШЕРИФАЛИЕВ

Россиядин гъар са региона, шегъерда, хуьре хъиз, Ахцегъани Чехи Гъалибвили 80 йисан юбилейдин парад гурлудаказ кьиле фена. Талукъ тир лозунгралдини плакатралди ва пайдахралди безетмишнавай Ахцегъал суварин либас акъалтнавай. Районгъалияр, залум дядеда телеф хъайи чпин багърияр рикел хкиз, активни тир, сада-садаз сувар мубаракзавай. Парабурув чпин бубайринни чехи бубайрин шиклар гвай...

лай кьулукъ, параддин кьешенг жергеяр баркаллувили обелиск галайвал рекъе гъатна. РФ-динни РД-дин гимнар ягъайдалай кьулукъ микрофондихъ «Ахцегъ район» МР-дин кьил Абдул-Керим Палчаев атана: – Гьурметлу юлдашар, 9-май – им чи дамахдин, баркаллувили кьетлен югъ я.

Къейдин, Ватандин Чехи дяде-дин 1941-1945-йисара СССР-дин 26,6 миллион агъали телеф хъана, абурукай яракьлу кьуватрин аскерар – 5,7 млн. кас урус халкдин веки-

Абур халкдин рикел эбеди авун патал дяде кьутягъ хъайи 20 йисалай (1965-йисуз) Ахцегъа Дагъустандин районра сифте яз Баркаллувили зурба обелиск хкажна...

Гитлеран фашистрихъ галаз залум дядеда чанар кьурбанд авуналди Чехи Гъалибвал къазанмишна, чаз и югъ ганвай рагъметлу бубайрин вилик чун гъамиша буржлу я. А дяде 80 йис вилик кьутягъ хъанатлани, инсанрин рикелера хирер кьени бегъем сагъ хъхъанвач. Гъайиф хьи, а члавуз фашизмдин тум хкудиз хъаначир. И кар кье СВО-да абурун невейри дамаварзава..., – башламишна райондин регъберди вичин рахунар.

Митингдал гъагъ Ахцегъ, Докъузпара ва Рутул районрин комиссар Аким Ибрагъимов, Ахцегърин 1-школадин ученица Хадижа Асулова, райондин дигъегълийрин Советдин председатель Таира Муспагъова ва масабур рахана. Абуру гъалибвал къазанмишун патал гъам фронтда ва гъам далу пата чи бубайрин баркаллу игитвилерикайни зегъметдикай лагъана. Са декъикада кисна акъвазуналди Ватандин Чехи дядеда ва алай вахтунда укронацистрихъ галаз Донбассдин чилел Ватандин азадвални аслу туширвал патал чанар ганвай рухваря рикел хкана. Сергъятчи автоматчикри гуллеин салют гайидалай кьулукъ цавуз чпик Георгиевский лентлер квай ва уьлкведин пайдахдин рангарин лишанлу шарар ахъайна.

Митинг, адан иштиракчийри сергъятчийри гъанвай чуьлдин кунхядай аскерин каша даммишуналди ва ветеранрихъ галаз гуьрушмишвилералди давам хъана.

Медалдиз лайхлу хъанва

Ахцегъ райондай тир общественный деятель, машгъур меценат Нариман Газалиевич Газалиев «Ветеранрин «Женгинин стхавал» тешкилатдин вилик лайихлувилерай» медаль ганва. Идан гъакъиндай Указдал Вироссиядин ветеранрин «Женгинин стхавал» общественный тешкилатдин председатель, генерал-полковник, Советрин Союздин Игит Борис Громова кьул члугуна. Медаль вахкунин мярекат Махачкъалада, РД-дин милли политикадин вадиндин крарин рекъай Министрествода кьиле фена. Лайихлу награда адав Дагъустандин «Женгинин стхавал» ВООВ-дин отделениедин руководитель Мусашейх Салманова вахкана.

Къейд ийин, Нариман Газалиев ва медаль ветеранриз, набудриз ва телеф хъайи аскерин хизанриз яшайишдин рекъай кьумекдай, жегъилриз ватанпересвилин тербия гуник кутазвай паюнай ганва. Дагъустанда Чехи Гъалибвили 80 йисан сергъятра аваз «Россия – чи квал! Гъалибвал вирибур патал сад я!» лишандик кваз чехи автопробег тешкилнавай. Ам кьиле тухуз кьумек гайибурун арада чи ватангъли Нариман Газалиевни авай.

И мукъвара лагъайтла, Нариман Газалиевича вичин харжийрин гьисабдай «Лекърен мугъ» этнолагердиз СВО-дин иштиракчийрин ирид хизандай тир аялар рекъе тунин кьарар къабулна.

Гъалибвили сувар мубаракна

И мукъва Чехи Гъалибвили суварин гьурметдай «Ахцегъ район» МО-да авай ГБУ РД КЦСОН-дин директор Малик Агъмедова, адан заместитель Фатима Мурсалова и инин отделенийрин заведующияр тир Гуьльселем Саидовадихъ, Эльмира Маллалиевадихъ, Фироза Гамзасевадихъ ва «Дагъларин Память» фондунин векил Радик Вагъабовахъ галаз санал СВО-дин кьанни цудалайни гзаф иштиракчийрин хизанрал (А. Нагъметован, Н. Кьурбаналиеван, Р. Ферзалиеван, Х. Магърамован ва масабурун) кьил члугуна. Абуруз Гъалибвили сувар мубаракна ва суьрсетдин наборар гуналди материальный рекъай кьумекна.

Шиклда: КЦСОН-дин кьуллугъчийар СВО-дин иштиракчи Абдул Нагъметован диде-бубадин квалле мугъманвиле.

лар. Дагъустанвийрикай рахайтла, 200 агъзур касди фашистрихъ галаз женг члугуна, абурукай 11,1 агъзур кас телеф хъана. Ватандин Чехи дядедин йисара са Ахцегъ райондай 3500 далай артух жегъилар фронтдиз фена, абурукай анжах 580 кас чпин квалериз хтана. Са Ахцегъай фронтда хъайи 2360 касдикай 1780да Ватан патал чанар гана.

Пакаман сятдин клуьдаз Ахцегъ райондин руководство, СВО-дин, гъагъ Афгъан, Чечен вакъайрин иштиракчийар, культурадин, образованиедин идарайрин ва карханайрин коллективар Ленинан куьчеда, тарихдин музейдин вилик квалт хъана. Советрин Союздин Игит лётчик Валентин Эмирован памятникдив цуьквер эцигада-

ЧЕХИ ГЪАЛИБВИЛИН – 80 ЙИС

Несилприз абурун къадир хъурай!

М. НАРИМАНОВ, журналист

Залум дяведи гыкьван мураддал алай жегьил чанар телефна, гыкьван гужлуд куькIвенвай гьетер-риклер туьхуьрна. Гьа их-тинбурукай сад ахцегьви Вагъабов Михаил Абдулвагъабовични тир. 1916-йисуз дидедиз хъайи, 1921-йисуз анжах 5 йис тирла, ам будаивай магърум хъана.

Образованидин макан тир хизандай акъатнавай Михаилни Келунрикай яргъа яз амуькна. А вахтунин Ахцегьрин ирид йисан школа куьтгъайдалай гуьгъуьниз Михаил Махачкъалада авай Орджоникидзедин ТIварунихъ галай индустриальный техникумдиз гъахъна ва 1936-йисуз анаг агалкъунралди куьтгъайдала ам Дагъустандин педагогический институтдин тарихдин факультетдиз гъахъна. 1939-йисуз тарихдин муаллим-вилин диплом гъаз райондиз хтай Михаил Ахцегьрин школадиз муаллимвиле рекъе тунай.

Жегьил касдиз мад гьихътин мурад жедай къван? Сагълам беден, гъеле лап жегъилзамаз къве диплом ва рикI алай пешедай кIвалах! Яшамиш хуьх ва уьмуьрдикай кеф хкудур! Гъайи хъи, уьмуьрдин къисметар гагъ-гагъ акъван гуьзлемеш тавурбур, инсафсузбур жед хъи, инсандив гъич ял акадаризни тадач. Михаилан къисметни гъакI хъана, адан лап гуьзледиз башламишай уьмуьр дяведи хабарсуз атай тIурфанди хъиз, дарбадагъна тухвана. Ихътин вахтунда жуван къисметдикай пай къачурбур гзаф хъуни рикI секинарда.

КIвалахиз башламишай са шумуд вацралай Михаил РККА-дин жергейриз тухвана. А девирда гзафбур хъиз, адани Ватандин къилел кIвалI жезвай чулав циферикай гъич фикирни ийизвачир. А йисарин жегъилрин ватанперес-вилин руьг хкаж хъунал анжах дамах ийиз жед. Михаилан руьгъни гъа ихътин ватанпересвилив ацланвай.

Адан ватанпересвилин гиссерин шагъидвал армиядай хтанвай чарари ийизва. Ингъе ада 1940-йисан 29-сентябрдиз кIвализ рахкъурай чарче кхъизва. «Зун женгининни политикадин жигъетдай гъазур хъунай огличник я. Чун Литвада хъана. Чна ана 700 километрдин мензилдиз поход авуна. Ам зи уьмуьрда рикIелай тефидайди хъана. Залай и ва гележде мад сеферда кыле тухвай похода викIегъвал къалуриз алакъна. Походар четинбур тир: датIана марфар къвазвай ва чун ачух цавун кIаник ва я окопра хъана. Саки гатун вири вахтунда чун лагерра, ученийра авай». Гъа и чарче ада вичи Москвадин высший военный педагогивилин институтдиз гъахъиз документар рекъе тунвайвиликайни суьгъбетзава. И чар кIелайла а вахтунда Михаила адакай гьихътин ватанпересвилин руьгъдаллаз кхъизвайтани, аскер-вилин къуллугъ авун гзаф четин тирди къатIуз жезва.

Аквадай гъаларай а девирда кыле физвай вакъиайри Михаил Москвадиз ваь, Брестдиз акъудна. Ина ада Яру Армиядин политработниквилин курсара кIелзавай.

Ада сифте яз и кардикай 1941-йисан 6-апрелдиз кхъенвай чарче вичин стха Мамедаз (и цIарарин автордин бубадиз) хабар гузва. Гъа и чарче ада вичи и курсар хъсан ва лап хъсан къиметралди куьтгъаьдайдан патахъай гаф гузва.

Ингъе къисметди Михаилаз мад секинвал гузвач. Са тIимил вахтунлай, яни 1941-йисан 3-июлдиз вичин даш Лифридиз (и цIарарин автордин чIехи бубадиз) хтай чар рикIик къалабулукъвачиз кIел жерида хъанач. Ингъе ада вуч кхъизвайтIа: «**Чна вирида курсарин эхир хъун гуьзлемешзавай, госэкзаменриз гъазур жезвай, амайди вири 5 югъ тир, амма чаз и кар къисмет хъанач. Чи казарма сергъятдин лап мукъув гвай. Чун пакаман сятдин къудаз ксанвай, ахпа бейхабар гъич садрани ван тахъай ванералди ахварай аватна. Гъич ара атIун авачиз артиллериядин тупарай язавай къати ванеркисзавачир. Чаз гзаф машинар ва маса шейър кузвайди акуна. Бейхабар ихътин вакъна кыилел атай чна са гуж баладалди пар-талар алуькIна, яракъ къачуна, амма экъечIиз хъун мумкин тушир...**».

Гъа икI, Вагъабов Михаил, фашистрин чапхунчийри бейхабар башламишай четин ва яргъал дяведин сифте сятра, нерин тахта хана госпиталдиз аватна. Михаилан мурад, чарчи шагъидвалзавайвал, тади гъалда хер сагъар хъуьна женгиниз хъфин ва вичи кхъизвайвал, «...Руьгъдай аваттавуна, тадиз дяведиз хъфена, душманар эхирдал къведалди терг авун» тир.

Хер хъанвай Михаил Тула шегъердин госпиталдиз акъатна. Инани адан рикI тади гъалда хер сагъ хъуьна дяведиз хъфинихъ кузвай. И кардин гъакъиндай, гъеле хирен кыилел кыздирмадини азият гузвай, Михаил 1941-йисан 20-июлдиз вичин стха (лезгийрин писатель) Исмаил Вагъабоваз рахъурай чарче кхъизва: «Эгер мад заз кыздирмади тади гун тавуртIа, зал алай хер са шумуд йикъалай сагъ хъижеда, зун инай экъечIа ва мад инсанар недай нахяр тир фашистрихъ галаз женг чулгъаз фронтдиз хъфида. За Ватандин вилик зи буржи гъич са декъикъадани рикIелай рахъурзавайди туш. Зун яракъ гъиле къуна, эхирим-жи нефес амай къван, жуван вири къуватар Ватандин намус хъун патал серфиз гъазур я. Зун дериндай инанмиш я хъи, чна алчах душманар сад амай къван терг ийида».

Аскервилин чарар! Сундухра къатара аваз, хайи инсанри гъиле-ра къаз, несилрин вилерал къени накъвар гъизвай абур йисарай йисариз, рикIерай рикIериз физва. Абуру Ватан кIан хъунин, ватан-пересвилин гиссер артухарзава,

инсафсуз дяведи мурадриз хар ягъай жегъилрин къисметрикай туькьул суьгъбетарзава, чав абурун гъайиф чулгъаз тазва.

Хер хъана Туладин госпиталда авайла Михаила вичин гъвечIи ватандиз чарар кхъиз ва Ахцегъай вичиз датIана чарар къвез хъана. Амма гуьгъуьнай ам мад душмандихъ галаз женгер чулгъаз дяведиз хъфейдалай къулукъ и алакъа амуькна. Чав адан а вахтунда кхъенвай анжах са чар гва. Амни 1942-йисан 5-февралдиз стха Исмаилаз кхъенвайди я. Чарче ада фадлай мукъвабурухъ галаз алакъа авачирвиликай, Исмаил ВКП (б)-дин Къурагърин райкомдин 2-секретарвилез рекъе турвили, вичи Махачкъаладиз хкай чарар адав ахгакъ тавур-виликай, гила анжах и хабарар вичин вах Селиматан чарчъай чир хъайивал кхъизва. Ахцегъа мукъва-къилийри ам дяведа телеф хъанвайдай гъисабнавай.

«Исмаил! Партияди, Ватанди зал мад сеферда фашистрин мердимазарар тергиз ихтибар авунал зун гзаф шад я. Зун 1942-йисан 12-январдилай дяведа (Смоленский фронтда) ава. Чна гатазва ва мадни эхирдал къведалди Гитлеран фашистрин чапхунчийр гатада. Зун и мукъвара партиядин жергейриз перевод хъувунва. И вакъиади партиядин, Ватандин вилик зи буржияр мадни артухарзава. Алай йисан 15-январдилай за батареядин комиссарвиле къуллугъзава. Чи батареядин агалкъунар писбур туш, гаф гузва хъи, душманар терг авуна чна мадни хъсан агалкъунар къазанмишда». Гъа и чарче ада тIварар къаз вири хизандиз, мукъва-къилийриз саламар рекъе твазва ва вичихъ галаз алакъа хуьниз эверзава.

Дяведа хирер хъана мад сеферда Омскда, Саранскда хъайи Михаил цийи кыилелай дяведин женгериз хъфида. Ваь, душманар Берлиндиз къведалди чукуринин ва гъана абур тергунин мурад Михаилавай вичивай кылиз акъудиз хъанач. И везифа гъа вич хътин агъзурралди маса советрин аскерри кылиз акъудна. Амма Михаилан къисмет, адан уьмуьр, ам гыкьван экуьди, ялавлуди хъанатIани, куьруьди хъана. 1942-йисан эхирда Калининский фронтда Вагъабов Михаил Абдулвагъабович игитвилелди, душмандихъ галаз хъайи къати женгера, телеф хъана.

Залум дяведи Михаил хътин гыкьван жегъилрин чанар телефна. Чав анжах абурун умударни фикирар кхъенвай, куьруь, йисандавай-йисуз хъипи жезвай чарар гамукъзава. Абуру чи къенин уьмуьр саламатди хъун патал чпин чанар гана. Къуй несилриз абурун къадир хъурай!

ДЕВРИШБЕГ МЕГЪАМЕДОВАН – 90 ЙИС

40-йисуз – са производства

Адиширин ЯЛАХЪВИ, Россиядин журналистрин Союздин член

Вагонрин деподин (ВЧД-12) зегъметдин ветеран Девришбег Шихмегъамедович Мегъамедова рахъун рекъиз вичин уьмуьрдин саки 40 йис ганва. Ада Дербентдин 1-нумрадин рахъун рекъин училище куьтгъна. Девришбег Шихмегъамедович 1935-йисан 17-майди Ахцегъ райондин Ялахърин хуьре дидедиз хъана. Дяведилай виликан йисара дидедиз хъайи ва «дяведин аялрин» категориядик акатай ада а йисарин заланвилер ва магърумвилер кылай-кылиз эхна. Адан аялвал гзаф залан йисарал гъалтна. Адан рикIел хкунрай и вахт гзаф четинди тир. Жаван яз ам, школада тарсарилай куьлухъ, чIехибурухъ галаз барабардаказ колхозда кIвалахуниз мажбур жезвай.

Хайи хуьре ирид йисан школа куьтгъайдалай къулукъ Девришбег 1952-йисуз рахъун рекъин училищедик экечIна ва вагонар ремонт авунин рекъай слесардин пеше къачуналди, инаг 1954-йисуз агалкъунралди куьтгъна. КIелунар бегъемарайдалай къулукъ ада гъасятда Дербент станциядин вагонрин деподин слесарь яз вичин зегъметдин рехъ башламишзава. Са шумуд йисалай Д.Мегъамедов вагонриз килигзавайдан, ахпа осмолтрик - авто-

матчиквилин пешедал элячIна.

ЧIехи несилдин железнодорожникрин рикIел алатай асирдин 80-йисар хъсандиз алама. А йисара Девришбег Мегъамедова Дербент станциядин къиблепатан паркуна кIвалахзавай. Сменада (12 сятда) къиблепатаз саки 30 поезд рекъе твазвай. Ам гъамеша акъвазунар авачиз поездар ахтармишиз ахкакъдай ва ада Азербайжандин рахъун рекъин Девичи станциядал къван поездрин гьерекатдин хатасузвал заминламишзавай справкаяр гузвай.

1992-йисуз рахъун рекъин отделениедин ва Дорпрофжедин руководствойрин патай гзаф къадар наградаяр ва грамотаяр авай ветеран лайихлу ял ягъуниз экъечIна. Гзаф йисарин намуслу зегъметдай Девришбег Мегъамедов «Зегъметдин ветеран» медалдиз лайихлу хъанва. Вижевай хизандин къил ва мергъаметлу инсан Девришбег Шихмегъамедовича пуд аялдиз тербия гана ва чIехи авуна. Адахъ муьжуьд хтул, гъакIни къве штул ава. Агъсакъал ва уьмуьр акунвай кас яз адаз вичин хуьруьнгъилияр тир ялахъвийрин, къуншийрин, дустарин, мукъва-къилийрин ва багърийрин арада гъамиша лайихлу гуьурмет авай ва исятдани ава.

Чаз ЧIехи Гъалибвилин юбилейдин йисуз Девришбег Шихмегъамедовичаз и чIехи сувар рикIин сидкидай мубаракиз кIанзава. Адан буба Мегъамедов Шихмегъамед Мегъамедовича фашизмдин винел гъалибвал къачуник вичин пайни кутуна. Хейлин ялахъвийр хъиз, амни душмандихъ галаз женг чулгун патал фронтдиз рекъе гъатна. Гуьурметлу ветеран, играми Девришбег Шихмегъамедович! Ялахърин хуьруьн руководстводи ва агъалийри, куь багърийри, мукъва-къилийри ва и цIарарин автор тир за къвез 90 йисан юбилей рикIин сидкидай мубаракзава. Къуй квехъ мягкем сагъвал ва мадни гзаф йисарин уьмуьр хъурай!

Пора передать показания счетчика

Поставщик газа в республике Дагестан ООО «Газпром межрегионгаз Махачкала» информирует всех владельцев газовых счетчиков о необходимости передачи показаний во избежание нормативных начислений.

Для удобства абонентов в ООО «Газпром межрегионгаз Махачкала» передать показания счетчика газа можно дистанционно, онлайн через «Личный кабинет абонента», через мобильные приложения «Газ Онлайн», «Мой Газ».

Отправлять нужно фактические, точные показания приборов учета газа, заполнив простую электронную форму. Всего несколько минут и ваши данные поступят в абонентскую базу. Передать показания счетчика можно с любого компьютера или мобильного устройства, подключенного к сети Интернет.

Регистрируйтесь в «Личном кабинете абонента» и передавайте

показания счетчика за считанные секунды. Получите ваш логин и пароль и пользуйтесь всеми преимуществами вашей персональной страницы. Вы сможете отправлять показания, переводить оплату, контролировать расчеты и отслеживать историю платежей.

Задать все вопросы о сумме задолженности, о расчетах и регистрации в «Личном кабинете» можно по телефону 8 (800) 200-98-04. Контакт-центра ООО «Газпром межрегионгаз Махачкала».

Вниманию безработных граждан!

Центр занятости в МО «Ахтынский район» информирует безработных граждан и ищущих работу граждан, о наличии в Ульяновской

области в сфере обрабатывающего производства по специальностям:

- Варщик.
- Генеральный директор предприятия.
- Главный бухгалтер.
- Главный инженер проекта.
- Зачистчик.
- Инженер по качеству.

- Инженер электроник.
- Начальник бригады и тд.

Уровень заработной платы составляет от 80000 до 208750 рублей, в зависимости от профессии и квалификации работника.

Для получения более подробной информации можете позвонить на горячий номер телефона: 55-65-17, 8988-296-44-86 или по адресу: ул.А.Байрамова 4.

СЛУЖБА ПО КОНТРАКТУ

НОВЫЕ УСЛОВИЯ

Выплаты

от 1,5 млн Р*

Зарплата

от 210 тыс Р

500 т.р. – РД, +500 – РД через Платежный, 400 т.р. – РД, от 300 до 400 т.р. – от муниципального

117 фед. номер

Пункт отбора по РД

8 (989) 484-69-95

ХИПЕХЪАНВАЛ

Гъайванар куьчариз тади квач

Лумуна АГЪМЕДОВА

Гатфар тЕбиатда лап гуьзел вахтарикай сад я. Им чи райондин майишатрин хипехъанри чпин суьруьяр Кочубейдин ва Дербент райондин хуьтлуьн къишлахрай гатун яйлахриз куьчарзавай жавабдар вахт я. Им неинки вичин хизандиз, гъаки вири жемьт-диз тлуьн гуз, пек-партал алукиз алакьдай къуватлу инсандин уьмуьрдин къамат я. Дагълар хипехъанвал виридалайни къилин ва гуььрметлу пешейрикай сад, республикадин экономикадин лап важиблу хел я. Лапагдин яклукай Дагъустандин сифте брендрик-кай сад хъанва. Санкциярин ва суьрсетрин къитвилдин асанти тушир алай вахтунда чи лапагдин яклу халкъарин арадин базарра мягкем чка къунва. Им чубанрин, пешекар хипехъанрин, аграрийрин, алимрин несилрин лайихлувал я. Абурун регьятди тушир зегьметди республика патал гзаф миллионрикай ибарат тир суьруьйрикай хуси недай суьрсетдин хатасузвилин фундамент яратмишнава. Гъа са вахтунда адакай бюджетдиз валюта атун патал экспортдин базани хъана. Куьчер хипехъанвилел Дагъустанда къадим заманайрилай машгул я. И къайдада чи бубайри, чпин гъайванар меъьи ва гишин хуьтЛерикай къутармишзавай. И девир малдарар патал четин имтигъан я. ХуьтЛий саламатдиз экъечИнавай абуру гилани рекъера гьалтдай къулайсуз шартЛариз рум гудайдахъ, кIвачихъ галай гъайванар хкатунар авачиз хайи дагъларин яйлахриз куьчардайдахъ чун инанмиш я. Амма и кар къазанмишун патал кьиле тухвана кIани кIвалахарни ава. Абурукай чна райадминистрациядин хуьруьн майишатдин отделдин начальник Атлуев Леонард Къиличхановичахъ галаз суьгьбетна. Агъадихъ чна ам куь фикирдиз теклифзава.

— Леонард Къиличханович, чаз чида хъи, гъайванар куьчарун важиблу месэлайрикай сад я. Чи райондин майишатрин гъайванри къуьд гина ва гъикI акъудна?

— Куьчер хипехъанвилдин хилел вилик акъвазнавай четин месэлайрикай сад майишатриз хипер хуьдай къишлахар бес тахъун я. Гъавилий эхиримжи йисара райондин жемиятдин майишатар чпин гъайванар, еке пулар гуз (ругуд вацран къене 1 миллион манат) чилер кирида къаз, Дербент райондин зонада ва пар чIугвадай машинаваз тухуз Кочубейдин къишлахар хуьниз мажбур жезва. Тажуб жедай кар ам я хъи, гъукуматдинбур тир къишлахарин чилер чпиз хипер авачир районрин майишатрин кIвачихъ галкIурнава, гъакъикъатда гъайванар авайбурун ваъ. Абуруни, гуя чпин хусият хъиз, а чилерал ачухдиз алишвериш ийизва. Дербентдин зонадин Сиртычдин къишлахарал яхдиз куьчардайла, хипер гъялдай рехъ, абур акъвазардай махсус майданар ерли амач: къуд пата чилер ихтиярсудзаказ къуна жугъунра тунва. Ихътин четин гъалара райондин майишатар лап зайиф жезва, хипер амуькъавач. Хипехъанвилдин суьрсетдин менфятлувиликай рахайтIа, алай вахтунда хипер анжах са як патал хуьзва лагъайтIа жеда. Сар, хамар саки гадарзава.

— Чи райондин майишатрихъ гъикъван гъайванар ава?

— Санлай къачурла 52131 (куьлуь чалай кар гъайван), абурукай (47132 диде хипер я).

— Дулдин кампания гъикI кьиле фена?

—Дул къачунин кампаниядив Дагъустанда адет яз мартдилай эгечIзава, ам апрелдин юкъварал къван давам жезва. Чубанрин

гъакъисагъ зегьметдин нетижада ва алай йисан къуьдни хуьтуьлди хуьниз килигна чи майишатри 100 процентдин кIелерин сагълам дул къачуна, гатфарал акъуднава.

— Гъайванар гатун яйлахриз куьчарунин кIвалах мус башламишна ва мус куьтыгъарда? И карда квел гъыхътин четинвилер гьалтзава?

— Дагъустанда ихътин са мисал ава: «Эгер чубандиз кIан хъайитIа, адаз къунакайни ниси жагъида». Эхъ, чубанрин зегьмет регьятди туш ва ада малдарривай азиятриз килиг тавуна вири четинвилер алудун истемешзава. Ци райондин руководстводин ва хуьруьн майишатдин пешекарин гуьзчивилик кваз къалин векъ авайвилей ва гъаваярни чими тирвилей лапагар юзурдай тади квач, абур жезмай къван яргъалди амуькъда. Лапагар куьчарунив майдин эхирра эгечIда. Дербентдин зонадин къишлахрай гъайванар са гъафтеда ахгакъда. Кочубейдин зонадай абур хкидалди тайин вахт жеда. Гъайванар куьчарунин карда хейлин четинвилер жезва. Куьчардай махсус рекъер амачир шартЛара машинрин шегъреда гъайванарни чубанар гьелек жезва. Кочубейдин зонадай лапагар хкун патал гъар са хеб 500 манатдай акъвазнава.

— Гъукуматдин патай хипехъанриз гъыхътин куьмекар ава?

— Хиперин суьруьяр хуьнин ва артмишунин мураддалди ийизвай харжийрин тайин пай арадал хкун патал государстводи абуруз субсидияр гуьзва. Адан къадарди гъар са диде гъайвандиз 165 манат тешкилзавай. Алай йисуз гъар са гъайвандиз 220 манат гуьзва. Са хипелай сар тун 150 манат я. Гъа са вахтунда сарин килограмм 50 манатдилайни садазни кIанзава. Хипехъанвилдин суьрсетдин менфятлувиликай рахайтIа, алай

вахтунда хипер анжах са як патал хуьзва лагъайтIа жеда.

— Куьне профилактикадин ва гъайванар сагъардай гъихътин серенжмар кьиле тухуьза?

— Хъсан дул къачун ва гъилиз атанвай кIелер саламатдиз гатун яйлахриз хкун патал зооветеринарный са къадар кIвалахар кьиле тухвана кIанда. ИкI, месела, райветуправлениеди къабулнавай пландин бинедаллаз гъайванар йиса кьве сеферда купкадай акъудун чарасуз я. Ихътин купкани тек са Советскийдал ала. Гъайванар куьчарзавай вахтунда къилинди абурун гьал ахтармишна хаталу азаррин вилик пад къадай серенжмар кьиле тухун я.

— Гъукуматдин патай агъалийриз гъихътин программа-ярни ва чакъ тарифлу гъихътин майишатар ава?

— ЛПХ-дин (хуси куьмекчи майишатрин) рекъай ийизвай харжияр Дагъустандин экономикадин рекъай вилик финин Министерствои эвез хъийизва. Месела, гъар са касди чIижерин са хизан, инвентарь маса къачур къиметдин 50 процент вахгуьза, амма пулдин умуми къадар 500 агъзур ма-натдилай алатна виже къведач. Махсусдаказ къабулнавай и программада иштиракун патал хуьруьн Советдин ва ветеринариядин «Хориот» тIвар алай программадин учетда акъвазна кIанда, ахпа тайин тир кас учетда акъваздайлай къулухъ заявка республикадин минээкономикадиз рекъе тун лазим я.

Республикадин терекмайрихъ, шаксуз, советрин девирдин йисара дамахдай крар гзаф авай. Алай девирдин терекмайри чпин вилик несилрин баркаллу крар давамарзава. Ингъе мисал патал Чеперин хуьруьн «Булах» тIвар алай КФХ къачун. Председатель Темир Балагъаев тир и майишатди жегинин махсус серенжмдин иштиракчийриз куьмекдин гъил яргъи авун яз 2,5 тонндилай гзаф ери авай як рекъе тунва. И кардай адаз еке чухсагул. Аллагъди къабулрай!

Хинерин хуьряй тир Наврузоврин хизандини Кочубейдин зонада саламатдиз къуьд акъудна. Рафика вичин рухвайрихъ галаз чIугвазвай зегьмет тариф авуниз лайихлу я. Фиярин хуьряй тир хизандин пудратдал зегьмет чIугвазвай Азрет Муфталиевани вичин везифаяр ери авазе тамамарзава. Чубанрин къадар къвердавай тIимил жезвайвилей абурун къитвал арадал атанва. Кьиле Давудов Давуд акъвазнавай «Убуллей» СПК-дини тафаватлудаказ кIвалахзава. И касди йисан къилий къилиз хипехъанвиле зегьмет чIугвазва.

Хъсандиз кIвалахзавай майишатрин жергедик Луткунрин хуьруьн «Къизилдин дере» тIвар алай СПК-ни акатзава. Бубани хва тир Къидир ва Мирзали Яралиеври чпин вири къуватар кардиз гуьзва. Хизандин пудратдалди кIвалахзавай ихътин майишатар мадни авачиз туш.

ХуьтЛий саламатдиз экъечИнавай чи терекмайри гила куьч жезвай рекъера къулайсузвилеризни дурум гудайдахъ, кIвачихъ галай гъайванар хкатунар авачиз хайи дагъларин яйлахриз куьчардайдахъ чун инанмиш я. Къуй абуруз Аллагъди къуват гурай!

— Суьгьбетдай чухсагул!

Къегъалвилдин чешнеяр

Нариман ИБРАГЪИМОВ

Россиядин Федерациядин Яракълу къуватрин ва МЧС-дин полковник, «Ватандиз къуллугъ авунай», «Чернобылдин игит» орденрин, са шумуд медалдин сагъиб, Кеферпатан Кавказда женгерин вакъийарин ветеран, «3и вахтунда», «Ава дагъ-лара ихътин хуьр – Фий», «Илиф, дустар» ва «Офицердин кхъинар» ктабрин автор, РФ-дин журналистрин ва писателрин союзрин член ИСМАИЛОВ Нисрет Сейфулагович Дагъустан Республикада гуььрметлу ва гзафбуруз чизвай кас я. Фадлай отставкада авай офицер ятIани, ада республикадин общественный уьмуьрда активнидаказ иштиракзава, акъалтзавай несил ватанпересвилин руьгьдаллаз тербияламишунин кардик вичин зегьметдин пай кутазава.

Къе-пака пудкъанни цIуд йисан яшдив агакъзавай офицердиз, дагъвидиз секинвал чидач. Россиядин Яракълу къуватри Украинадин миллетбазрикай Донбассдин мулкар азад авун патал тухуьзвай дяведин махсус серенжмдизни физ, вичин тежрибадикай ана менфят къачуз кIанзавай. Амма яшари ватанпересвилин фикир къилиз акъуддай мумкинвал ганач.

Им Нисрет Исмаилов патал манийвал тушир. Шаз ам са шумуд вацра Москвада яшамаш хъана. 1990-йисара ада Москвадин областда Кантемирован танкарин дивизияда гвардиядин 13-полкунин химкъуллугъдин начальник яз къуллугънай. Вичин къуллугъдин юлдашар амагIа чирун патал ам дивизиядиз фена. Гьалтна вичиз чидай офицерарни. Полковникдихъ тамамарна кIанзавай везифани авай. Нисретан стха, старший прапорщик Шарафудин Исмаилова 2022-йисалай дяведин махсус серенжмда иштиракзава.

Кантемирован дивизиядин командирар Исмаилован гъавурда гъатна ва адаз куьмек гуьнин фикирдал атана. Нисрет Сейфулагович герек чарар-цIарар гъазурун патал Москвадиз, Курскдиз физхтана. Нетижа лап хъсанди хъана. Курска авай военный частуниз вад танк, 6 «Урал» автомашин, пуд БТР, солярка ва бензин рекъе туна. Ихътин куьмек агакъай 72162-нумрадин частунин командирдин заместитель, подполковник А. Веденистова Исмаилован ганвай «Чухсагулдин чарче» ихътин гафар ава:

«Къушунрин частунин командованиди ва вири аскерри дяведин махсус серенжмда Ватандин итигар хуьн патал чпин къуллугъдин везифаяр тамамарзавай Россиядин аскерриз аквадай хътин куьмек гунай Квез рикIин сидкъидай сагъарлу лугъуьза. Чун квейлай лап рази я.

Дяведин махсус серенжмдин везифаяр къилиз акъудунин карда Куьне гайи куьмекди Квез Ватан ва чи уьлкведин халкъар гъикъван кIанзавагIа тестикъарзава. Куьне куьмек гуналди, чи умуми гъалибвилек чIехи пай кутуна. Квехъ мягъкем сагъвал хуьрай! 2025-йисан 23-март».

Генерал Омар Муртузалиева вичин «Намусдин буржидалди. Тарихдин очерк» ктабда Исмаилов Нисрет Дагъустандин 1-нумрадин чернобылви тирдакай кхъенва. Фияви и гафариз, мадни еке тарифиз лайихлу я.

1986-йисан 26-апрелдиз Украина ССР-дин Припять шегъердин патав гвай Чернобылдин атомдин электростанциядин 4-энерго-

блокдин реактор хъиткъиннай, Украинадиз, Белоруссиядиз, Россиядин Федерациядин са шумуд региондиз радиация чIканай. И еке мусибатдин чIуру нетижаар арадай акъудун патал советрин гъукуматди аниз военнир ва жергедин агъалияр рекъе тунай. 28-апрелдиз атомдин электростанциядал агакъайбурун арада жегъил офицер, ротадин командир старший лейтенант Исмаилов Нисретни авай. 15-майдалди ада ротади реактор кIевирун патал герек вири кIвалахар авуна. Гъа са вахтунда вирида 150 рентгенни къачуна. СССР-дин химиядин къушунрин начальник, генерал-полковник Пикалова тайина-райвал, агъа кIанин рентгендин къадар 25 хъун лазим тир. Амма Исмаилован ротади ругуд сеферда гзаф къачунвай. Офицерар ва аскерар тади гъалда Оссесадин военный госпиталдиз рекъе туна. Пуд вацра духтурри офицердин вири иви дегъишарна. Нисрета араб-бир, «зи дамарра авайди зи иви туш» лугъуз, зарафатни ийида. Гъа и карди ам къедалди хуьнни авунва. Гъикъван гъайиф къведай делил ятIани, Чернобылдин атомдин электростанциядал кIвалахай гзафбур кье амач. Абурун арада хейлин дагъустанвиарни авай. Рагъмет хуьй чпиз.

26-апрель Радиациядин аварийрин нетижаар, мусибатар терг авур иштиракчийрин ва гъа мусибатрин къурбандар рикIел хуьнин югъ я. Нисрет Сейфулаговичахъ галаз гуьруьшмиш хъайила, ада икI лагъана:

— Ахътин мусибатар инсаниятдиз мад садрани тахкурай. Амма жув ажуьгламишзавай делил ам я хъи, гъа и мусибат арадал атай республикада, ада гайи къван зиянрикай хабар авай чкада инсаният мад еке хаталувилик, радиациядин завалдик кутаз кIанзавай муртадар ава. Абуру са шумудра Запорожьедин, Курскдин атомдин электростанцийрал гъужумар авуна. Идални бес тахъана, дуьньядин пуд лагъай дяведик, ядерный дяведик цIай кутаз алахънава. Гъахътин фикирдал алай фашистрикай Украинадин халкъ азад авун лазим я. Россиядин Яракълу къуватри гъа и кар патал миллетбазрихъ, инсаниятдин душманрихъ галаз женг чIугвазва. Зунни чи къушунриз жувалай алакьдай куьмек гуз алахъзава.

Макъаладин эхирдайни аз генерал Омар Муртузалиеван гафар тикрариз кIанзава: «Руьгъди ва къисметди адав офицервилдин пеше хъагъиз туна. Пагъливандин буй авай, низамлу, кар тирвал, истемешзавай тегъерда тамамардай ксар чи армиядиз гъамиша герекзавайди я. Чи тарихдин мусибатдин апрелдин йикъара жуьрэтлу, къурху авачир ва Ватандиз вафалу Исмаилов хътин къегъалар икъван гагъда тахъай хътин уламрай экъечIна ва абуру халис игитвал авуна. Ахътин инсанар амай къван чи уьлкве садазни муьтIубгъ жедач ва абур акъалтзавай несилризни хъсан чешне жеда».

Са рахунни алач, уьмуьрдин гъакъикъат гъахътинди я. Стхаяр Нисрет ва Шарафадин Исмаиловри, чпин яшаризни килиг тавуна, Ватандиз къуллугъзава.

Ахцегъа РФ-дин Игит Альберт Набиеван тIварунихъ галай турнир

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

ЧIехи Гъалибвилин 80 йисан юбилейдиз талукъ яз ва Ахцегъ райондай дяведин махсус операцияда (СВО) Ватан патал чанар гайи игит аскерар эбеди рикIел хуьн яз, майдин вацран 9-10 лагъай йикъара «Ахты» спорткомплекса РФ-дин Игит Энвер Набиеван призар патал жегил пагъливанрин арада азаддиз къуршахар къунай «Чун – гъалибвилин невейар» тIвар алаз Республикадин турнир къиле фена. Хъсан адетдиз элкъвенвай и акъажуна Дагъустандин саки вири районрин, гъакI Чечен Республикадин командайрик кваз 150-дав агакъна Россиядинни Дагъустандин чемпионатрин гъалибчийрини призёрри иштирана.

Жегил пагъванар руьгъламишунин мураддалди турнирда РФ-дин Игит Энвер Набиева, Игитдин буба Альберт Набиева, Мегъарамдхуьруьн, Къурагъ, Докъузпара районрин къилер тир Фарид Агъмедова, Замир Азизова, Мегъамед Шамилова, РД-дин МЧС-дин къилин Управлениедин начальник, полковник Муслим Девришбегова, Къиблепатан Дагъустанда

тIварарихъ тебрикрин хуш келимаяр гъаз гъакI «Память гор» ДРОО-дин векил Ренат Ханмегъамедов ва маса юлдашар рахана. Ахцегърин искуственныйрин школадин аялри зарб къуьлуьналди ва РД-дин культурадин лайихлу къуллугъчи, райондин дишегълийрин Советдин председатель Таира Муспагъовади ватанперсвилин «3и Россия» манидалди залдавайбурун гуьгъуьлар шадарна.

Мярекатдин официальный пай бегъем хъайидалай къулухъ финалдин бягъсер давам хъана. Акъажунрин нетижада чпин заланвилин категорийрай гъалибвилин 1, 2 ва 3-чкаяр агъадихъ галай пагъливанри къуна:

- **42 кг:** Исламитдин Исламов (Къарабудагъкент) 1-чка, Мегъамегъажи Мегъамедов 2-чка (Къарабудагъкент) ва Хасан Муртузалиевни (Хасавюрт) Исмаил Чергизбиев (Чечня) 3-чка.

- **45 кг:** Асильдер Аслуев (Ботлих), Алимурад Рамазанов (Рутул), Расул Алиев (Даг. Огни).

- **48 кг:** Саид Усманов (Дербент), Шамиль Елибегов (Къаякент) ва Шагъабас Жамалудиновни (Махачкъала) Абдурагъман Хизриев (Хасавюрт).

- **51кг:** Мегъамед Салигъов (Ботлих), Агъмед Къафаров (Къурагъ) ва Осман Теирсултанов (Хасавюрт).

- **55 кг:** Шагъбан Абдурагъманов (Къизилюрт), Осман Умалатов (Къаякент) ва Ислам Абдуллаевни (Махачкъала) Абдурагъим Нурулаев (Хасавюрт).

- **60 кг:** Къурбангъажи Мегъамедов (Къарабудагъкент), Шагърудин Мегъамедов (Махачкъала) ва Муслим Гъуссейновни (Хасавюрт) Мегъамед Евкуров (Хасавюрт).

- **71 кг:** Мегъамед Женералиев (Чечня), Мугъамед Магърамов (Махачкъала) ва Мегъамед Камилонни (Хававюрт) НуцIалмирза Саидов (Ботлих).

- **80 кг:** Жабраил Атаев (Махачкъала), Мегъамедгъажи Къазаватов (Къаякент) ва Багъаудин Алибегов (Махачкъала).

- **92 кг:** Имамдин Кайрамов (Хасавюрт), Махач Алиукачев (Махачкъала) ва Мегъамедрасул Газимегъамедовни (Махачкъала) Алимурад Мусаев (Къаякент).

Гъалибвилин 1,2 ва 3-чкаяр къурбуруз, талукъ тир дережайрин медалар, дипломар, чемпионвилин къуршахар ва 30, 20 ва 10 агъзур манат пулдин пишкешар гана. 10 агъзур манат пишкешриз чемпионрин тренерарни лайихлу авуна. Къейд тавуна жедач, призёррин жергедик, гъайиф хьи, чкадин жегил пагъливанар акатгнач. Гъелбетда, и карди районда спортдин азаддиз къуршахар къуни хиле кIвалах республикадин амай районрилай хейлин зайифзавайдан гъакъиндай шагъидвалзава.

СВО-дин игит аскерриз бахшнавай турнир лап вини дережадин тешикллувал аваз къиле тухунай райондин къил Абдул-Керим Палчаев аз чухсагъул малумарна. Турнирдин тешикатчийринни иштиракчийрин

Вири Россиядин конкурсда гъалиб хъана

Дагъустандин туризмдин ва халкъдин художественный сеняткарвилерин Министерстводи хабар гузвайвал, Росмолодежди «Сиягъат-дилай гъаф» программадин сергъятра аваз тешкил авур «Къиблепатан гъуьлерилай полярный крайдал къведалди» тIвар алай Вирироссиядин конкурсда чи республика гъалиб хъана. Дагъустанвири саки вири номинацийрай гъаф сесер къачуна. «Чпел чIугвадай чкаяр» категориядай конкурсда «Салатау» тIвар алай къветIерин надир комплекс, «Хъсан крарин чка» категориядай Дагъустандин гуьгъуьллу Ресурсрин центр гъалиб хъана.

«Вилик финин мензил» номинациядай сад лагъай чка Махачкъала шегъердин пляжди къуна. И конкурсда агъалкъунар хъуни туристри Дагъустан Республкадин культурадин ирсиниз ва Дагъустандин тIебиатдиз ийизвай итиж мад сеферда тесстикъарна.

Къейдин, и конкурсда Россиядин 89 региондай тир 543 объектди иштиракна. Адаз гъаф инсанри итижни авуна. ИкI, конкурсдин сайтдиз 1,5 миллион къван кас гъахъна. Абурукай 65 агъзуралай гъаф инсанри чпиз бегенмиш хъайи проектриз сес гана.

Туризм патал такъатар чара ийида

Дагъустандин муниципалитетриз туризм вилик тухун патал такъатар чара ийида. РД-дин туризмдин ва халкъдин художественный сенятрин рекъай министерстводи туризм вилик тухун патал муниципалитетриз бюджетрин арадин трансфертар чара авунин рекъай конкурсдин хкъагъунин эвелдин гъакъиндай мулумарнава. Иштиракун патал арзаяр 2025-йисан 12-майдилай 1-июндал къван къабулзава. «Муниципальный образованийривай арза герек тир документар гилигуналди, документооборотдин электронный къурулушдай ва я чарчел туризмдин рекъай министерстводиз рекъе тваз жеда», – лугъузва малуматда.

Къейдзавайвал, йисан вахтунда муниципалитетдивай анжах са арза вугуз жеда. Такъатар чара авунин мурад муниципалитетра туризм вилик тухун патал шартIар яратмишун я. Абурук эцигунар, туриствилин инфраструктурадин объектар цийикIа туькIуьр хъувун ва абурун капиталный ремонт акатзава.

Халкъдин мисалар

РикIин куьлег мез я.
КIвалин ярашугъ паб я.
Къунар квачиз хпер хуьн четин я.
Къуьл бул хъайила халкъ шад жеда,
гъажибугъда бул хъайила – малар.
Къиметлу гаф къизилдилай багъа я.
Кацин къудгун муьхцелди я.

ИчIи гъилиз кицIни килигдач.
КIвал жагъурдалди къунши жагъура.
Ламни верч руькъведин дустар я.
Лацу балкIан къуьзую жедач.
Мез килиз бала я.

ПОДПИСКА

2025-ЙИСАН II-ПАЙ ПАТАЛ
«ЦИЙИ ДУЬНЯ»
ГАЗЕТ КХЫЗ БАШЛАМИШНАВА

Ругуд варз патал почтадай газет кхыннин кымет 313,08 манат, йис патал 626,18 манат я.

Редакциядай ва я киоскдай квевай чи газет, гъа виликдай хъиз 250 манатдай кхъиз жеда.

Играми районэгиляр! Чна квез хайи «Цийи дуьнья» газет кхыиниз эверзава. Икърардин бинедаллаз подпискадин пул редакциядин счетдиз ягъайтIани жеда. Газет кхын 20-июндалди давам жезва.

Чи реквизитар: ИНН - 0504007157 КПП - 050401001
Р/СЧЕТ - 4070181700001000026
Л/СЧЕТ - 2003Ш29490 БИК - 048209001

Цийи дуьнья (Новый мир)

Учредитель:
Администрация
муниципального района
"Ахтынский район"
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район,
с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312
Газета «Новый мир» отпечатана в
ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент,
ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты
на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться
в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1550 экз. Заказ № _____